A. D. 1906.

CURRENDA IX.

Visitatio canonica Decanatus Bochniaensis.

1) Die 17. Augusti a. c. horis pomeridianis ad Mikluszowice veniemus ibique diebus 18., 19. et 20. Augusti sacris fungemur officiis.
2) Die 21. Augusti in Krzyżanowice.
3) Diebus 22. et 23. Augusti in Rzezawa.
4) Die 24. Augusti in Brzeźnica.
5) Diebus 25. et 26. Augusti in Łapczyca.
6) Diebus 27. et 28. Augusti in Chełm.
7) Diebus 29. et 30. Augusti in Sobolów.
8) Diebus 31 Augusti et 1. Septembris in Trzciana.
9) Diebus 2. et 3. Septembris in Królówka.
10) Die 4. Septembris in Pogwizdów.
11) Diebus 5. et 6. Septembris in Nowy Wiśnicz.
12) Diebus 7. et 8. Septembris in Stary Wiśnicz.
13) Diebus 9., 10. et 11. Septembris in Bochnia.

Durante visitatione omnes Sacerdotes dioecesani sumant — permittentibus rubricis — quotidie in Missa collectam: „De Spiritu Sancto".

L. 2491.

Gminne Rady sieroce.

Z Prezydyum ck. Sądu krajowego wyższego w Krakowie otrzymaliśmy następujące pismo, które podajemy do wiadomości Wieleb. Duchowieństwa dyecezalnego, zachęcając wszystkich XX. Proboszczów do wzięcia udziału w projektowanych radach gminnych sierocych i gorliwego poparcia ich działalności.

Do Przewielebnego Konsystorza Biskupiego w Tarnowie.

Sądy powiatowe w okręgu apelacyjnym krakowskim w bieżącym roku rozpoczęły akcyę celem utworzenia t. zw. gminnych rad sierocych, które mają stanowić niejako organ pomocniczy, wspierający sądy w wykonywaniu władzy opiekuńczej nad małoletniemi sierotami i dziećmi opuszczonemi lub zaniedbanemi. Główne zadanie tej instytucyi polega na tem, aby sieroty lub dzieci pozbawione pieczy rodzicielskiej ochronić od zgubnych skutków zaniedbanego wychowania i aby w tym celu dostarczać sądowi potrzebnych informacyi.

Organizacya gminnych rad sierocych w naszym kraju odbywa się według wzorów ustalonych w zachodnich krajach cesarstwa austryackiego, gdzie instytucya ta już wcześniej weszła w życie i okazała się bardzo pożyteczną.

Za podstawę organizacyi przyjęto zasadę, iż gminna rada sieroca ma być utworzona o ile możności w każdej gminie, gdzie rada gminna oświadczy swą gotowość do tego, a składać się ma: z kilku mężów zaufania, wybranych z pośród rady gminnej (od 3 do 6 w miarę odległości i ilości mieszkańców), z miejscowego duszpasterza i kierownika szkoły. Zamiast gmin podstawę terytoryalną organizacyi stanowić mogą parafiie tam, gdzie miejscowe stosunki wskażą ten system jako odpowiedniejszy celowi.

Do zakresu działania gminnej rady sierocej należą następujące czynności:

a) Nadzór nad wykonywaniem opieki przez opiekunów — czuwanie nad tem, aby sieroty nie doznawały krzywdy od swych opiekunów i wychowawców — wpływ na religijne, moralne i praktyczne wychowanie sierót i zapobieganie zaniedbaniu wychowania sierót przez opieszałych lub nieudolnych opiekunów.

b) Donoszenie sądowi opiekuńczemu o wypadkach, gdy zajdzie potrzeba ustanowienia opiekuna lub kuratora, albo zmiany w osobie tychże.

c) Przedstawienie osób, którym w danym wypadku należy powierzyć sprawowanie opieki lub kurateli.

d) Wyszukiwanie ubogich sierót, pozbawionych środków potrzebnych na koszta ich wychowania, oraz dzieci opuszczonych i zaniedbanych, przedstawienie ich sądowi opiekuńczemu celem umieszczenia ich w odpowiednich zakładach publicznych lub oddania na wychowanie rodzinie zasługującej na zaufanie na koszt gminy, funduszu krajowego, fundacyi lub instytucyi dobroczynnej, ułatwianie w celu wyszukania odpowiedniego umieszczenia dla ubogich sierót.

e) Zawiadomienie sądu o niebezpieczeństwie szkody, zagrażającem majątkowi sierocemu.

Wymienione powyżej zadania rady sierocej wskazują jasno, iż zakres działania tej instytucyi pozostaje w ścisłym związku z pracą duszpasterską i ze szczytnem posłannictwem kapłana. Z tego powodu jest nietylko rzeczą pożądaną ale nawet konieczną, aby duchowieństwo parafialne brało czynny udział w gminnych radach sierocych. Udział duchowieństwa w tej instytucyi przyczyni się znakomicie do jej podniesienia i uszlachetnienia i wpłynie na skuteczniejsze spełnianie czynności, należących do jej zakresu działania.

Potrzeba czynnego popierania tej instytucyi przez duchowieństwo parafialne w naszym kraju jest większą, aniżeli gdzieindziej z powodu, iż ludność wiejska nie stoi jeszcze na tym stopniu oświaty, któryby ją czynił zdolną do jasnego i trafnego ocenienia celu instytucyi rad sierocych i do wyszukania odpowiednich srodków, prowadzących do spełnienia tego celu.

W obec tego zachodzi potrzeba, aby działalność przedstawicieli ludności wiejskiej na tem nowem polu była skutecznie wspieraną przez światłych mężów, żyjących wpośród niej i znających jej potrzeby, a którzy są jej naturalnymi przewodnikami duchowymi z tytułu swego stanowiska i powołania.

W przekonaniu, iż Przewielebny Konsystorz Biskupi podziela powyższe zapatrywanie, upraszam uprzejmie o zachęcenie ze swej strony wielebnego duchowieństwa parafialnego do wzięcia czynnego udziału w gminnych radach sierocych.

Prezydyum c. k. Sądu krajowego wyższego.

Kraków, dnia 30. kwietnia 1z06.

Śluby i pogrzeby
osób w czynnej służbie wojskowej zostających, oraz chrzty ich dzieci.

W sprawie tej otrzymał konsystorz biskupi reskrypt Wys. ck. Namiestnictwa z 12 maja 1906 l. 57995, który P. T. duchowieństwu paraf. do wiadomości i ścisłego zachowania udziela:

C. i k. Ministerstwo wojny zwróciło uwagę na mnożące się ostatniemi czasy przypadki, że cywilni duszpasterze z pominięciem właściwych wojskowych duszpasterzy udzielają ślubów osobom będącym w czynnej służbie wojskowej, podlegającym zatem po myśli §. 17., zatwierdzonych przez Najjaśn. Pana przepisów służbowych dla duchowieństwa wojskowego jurysdykcyi tego duchowieństwa.

Wskutek tego reskryptu ck. Ministerstwo wyznań i oświaty z 14. kwietnia 1906 l. 10896, ck. Namiestnictwo z odwołaniem się do swego reskryptu z 4. października 1905 l. 15133 uprasza Najprzewielebniejszy Konsystorz, aby zechciał ponownie zwrócić uwagę podwładnych urzędów urzędów parafialnych na przytoczoną niewłaściwość i oznajmić im, że pomienionym osobom wojskowym mogą cywilni duszpasterze tylko w tym razie udzielać ślubów, jeżeli one wykażą się prawidłowo wystawionym poświadczeniem przynależnego duchownego wojskowego, stwierdzającem ogłoszenie zapowiedzi i przedłożenie wszystkich przepisami wojskowymi wymaganych dokumentów tak zw.: „Verkündentlasschein".

Przy tej sposobności Najprzewielebniejszy Konsystorz zechce zwrócić uwagę podwładnego duchowieństwa także na to, że cywilnym duchownym wolno chrzcić i grzebać podległe jurysdykcyi duchownej wojskowej osoby (do których należą także żony i małoletnie pod władzą ojcowską zostające dzieci wojskowych wyszczególnionych w §. 17 al. a) przytoczonych wyżej przepisów) tylko za wiedzą i pozwoleniem przynależnego duchownego wojskowego.

W zastępstwie: *Korzeniowski.*

Z Kongregacyi św. Obrzędów.

Dekret ogłaszający watykańskie wydanie ksiąg śpiewu gregoryańskiego za normę, podług której stosować się mają na przysłość wszelkie wydania ksiąg tego rodzaju.

Post Apostolicas SS. D. N. Pii divina Providentia PP. X. *Motu proprio* datas die XXV. Aprilis MCMIV., quibus decernitur nova committenda typis Vaticanis editio

librorum, cantum gregorianum S. R. Ecclesiae proprium continentium, prout ab ipsomet Pontifice restitutus fuit, Commissio Pontificia, mandata et desideria eiusdem Pontificis adimplens, ipsam editionem summo studio ac diligentia paravit atque perfecit.

Haec vero S. Rituum Congregatio hanc ipsam editionem uti typicam ab omnibus habendam esse declarat atque decernit, ita ut in posterum melodiae gregorianae, in futuris huiusmodi librorum editionibus contentae, praedictae typicae editioni, nihil prorsus addito, dempto vel mutato, adamussim sint conformandae, etiamsi agatur de excerptis ex libris iisdem.

Nulli tamen fas erit librorum cantus gregoriani sic restituti in totum vel ex parte editionem suscipere aut evulgare, nisi prius a S. Sede facultatem obtinuerit, normis servatis et instructionibus, quae in Decreto S. R. C. die XI. Augusti MCMV. continentur.

Denique haec eadem S. Rituum Congregatio de mandato SSmi declarat, vivissimum esse eiusdem Sanctitatis Suae desiderium, quod ubique locorum Ordinarii curent, ut quilibet libri hucusque editi cantum liturgicum referentes, etiamsi quocumque pontificio privilegio muniti, aut quavis adprobatione commendati, sensim sine sensu, quamprimum tamen, ab ecclesiis, etiam Regularium, romanum ritum sectantibus amoveantur, ita ut libri liturgici gregorianos concentus continentes ii tantummodo adhibeantur, qui, iuxta normas supradictas compositi, huic typicae editioni plane fuerint conformes.

Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Die 14. Augusti 1905. A. Card. TRIPEPI, *Pro-Praefectus.*

L. † S. † D. Panici, Archiep. Laodicen., *Secretarius.*

Instructiones seu leges commemoratae (de die 11. Augusti 1905.) sunt quae sequuntur:

I. Editores seu typographi cuiuscumque loci vel regionis, qui gregorianas melodias in Vaticana editione contentas imprimere voluerint, sive aequali forma, sive grandiori vel minori, sive omnes, sive aliquas tantum, ab eadem Sede Apostolica prius facultatem obtinere curabunt.

II. Ab unoquoque ex editoribus, qui huiusmodi pontificiam facultatem obtinuerint, haec erunt diligentissime attendenda:

a) Forma notularum aliorumque gregoriani cantus signorum ea debet servari, quam maiores instituerunt et editio Vaticana adamussim exhibet.

b) Nihil praesertim mutari potest in ordine, quo eaedem notulae pro variis sonorum intervallis sibi succedunt.

c) Neque pariter in modo, quo ipsae notulae pro diversis neumarum, ut aiunt, formulis copulantur.

d) Absolutissima quoque verborum sacri textus relatio ad notulas cantus observetur, ita ut unaquaeque syllaba notulae vel notulis suis penitus subiaceat.

III. Editione parata ac confecta, nefas erit ipsam evulgare et in sacris functionibus adhibere cuique, nisi eam Ordinarius loci declaratione munierit, qua de eius concordantia constet cum editione typica Vaticana.

IV. Ordinarius vero declarationem huiusmodi non concedat, nisi prius censores in cantu gregoriano periti, collactione facta diligentissime, in scriptis, onerata conscientia, testentur novam editionem cum Vaticana omino concordare.

V. Illis officii liturgici partibus, quae cantus diversos pro diversitate diei vel festivitatis admittunt, ut v. g. hymni et Ordinarium Missae, melodiae possunt adaptari, quae in editione typica non reperiantur, et a Sacra Rituum Congregatione approbari, servatis debitis conditionibus, iis maxime quae in §. d) Motus Proprii XXV. Aprilis MCMIV. apponuntur. Minime vero tonorum seu cantuum huiusmodi varietates admittantur in caeteris partibus, v. g. in Antiphonis et Responsoriis sive Officii sive Missae.

VI. Si autem agatur de Officiis propriis alicuius ecclesiae vel Ordinis regularis Romanum ritum sectantis, aut de Officiis noviter concessis, gregorianae eorum cantilenaae, a viris peritis restitutae vel concinnatae item Sacrae Rituum Congregationis approbationi subiiciantur; qua obtenta, Ordinarius loci certior factus, ut supra, de concordantia cum originalibus a S. C. recognitis, declarationem requisitam concedet.

VII. Tolerari potest, quod cantus gregorianus notulis musicalibus modernis edatur, dummodo periculum sedulo amoveatur, quominus ordo notularum ac neumarum quomodocumque deturbetur. Ordinarius itaque pro hisce editionibus in commodum fidelium approbationem suam concedere poterit, si ei constiterit, iuxta art. 4. et 6. de fideli conformatione cum editione typica vel melodiis approbatis.

VIII. Quandocumque liber sacrum cantum continens vel melodia quaelibet liturgica Sacrae Rituum Congregationi ad approbationem obtinendam subiiciuntur, tria exemplaria ad eamdem mittenda sunt.

IX. Melodia gregoriana ad usum liturgicum a S. R. C. secundum normas praedictas destinata et commendata, ad sacrum Ecclesiae Romanae thesaurum seu patrimonium, sicut ipse textus, pertinet. Itaque quando novus textus fidelibus ab ipsa proponitur seu conceditur, cantus textui respondens ita simul concessus reputatur, ut nullus editor vel auctor quaerelam de eo movere possit, quod Apostolica Sedes easdem melodias ad alias extendat ecclesias.

BREVE OJCA ŚW. PIUSA X.

o studyum Pisma św. w seminaryach duchownych.

Ponieważ dziś kwestye biblijne mają tak wielkie znaczenie, jak może nigdy przedtem, przeto koniecznie potrzeba, aby klerycy byli dobrze obznajomieni z wiadomościami biblijnemi, tak mianowicie, żeby nie tylko poznali siłę dowodową, znaczenie i treść Pisma św,, lecz aby umieli na ambonie posługiwać się tą umiejętnością i bronić ksiąg natchnionych przeciw napaściom tych, którzy zaprzeczają ich boskości Dlatego słusznie nasz przesławny Poprzednik w Encyklice Providentissimus zalecał: „Pierwszą troską ma być, aby w seminaryach duchownych i akademiach tak uczono Pisma św., jak tego ważność tego przedmiotu i stosunki dzisiejsze wymagają“. W tym celu wydajemy następujące przepisy:

1. Udzielana w każdem seminaryum nauka Pisma św. ma obejmować: Główne pojęcia o inspiracyi, o kanonie Pisma św., o tekscie pierwotnym i najważniejszych tłómaczeniach, reguły hermeneutyczne; potem histotyę obydwóch testamentów, jakoteż analizę i exegezę poszczególnych ksiąg, odpowiednio do ich ważności.

2. Nauka Pisma św. ma trwać tyle lat, przez ile teologowie w seminaryum przebywają, tak, żeby w ciągu studyów seminaryjnych każdy alumn przerobił gruntownie cały materyał, odnoszący się do Pisma św.

3. Katedry profesorskie Pisma św. mają być tak obsadzone, jak na to stosunki i środki każdego seminaryum pozwalają; zawsze jednak trzeba się o to starać, aby alumnom daną była możność, tyle znajomości Pisma św. sobie przyswoić, ile każdy kapłan musi jej posiadać.

4. Ponieważ z jednej strony nie jest rzeczą możliwą dokładne dać w szkole objaśnienie całego Pisma św., z drugiej strony wszystkie księgi święte muszą być kapłanom znane, przeto jest obowiązkiem profesora studyum biblijnego wstępne przynajmniej wiadomości do każdej księgi alumnowi podać, z uwzględnieniem, jeśli przedmiot tego wymaga, historycznej autentyczności odnośnej księgi; ma jednak dłużej zatrzymywać się przy tych księgach i ich częściach, które większego są znaczenia.

5. Co się tyczy Starego Testamentu, to profesor studyum biblijnego, ma, z uwzględnieniem nowych odkryć naukowych, omówić historyę i stosunki narodu żydowskiego z innemi narodowościami wschodu, ma jasno wyłożyć prawo Mojżesza i objaśnić najważniejsze proroctwa.

6. Przedewszystkiem ma się o to starać, aby alumnom dać zrozumienie i obudzić w nich zamiłowanie do studyum psalmów, które będą potem codziennie w świętem officyum odmawiać, a interpretując niektóre psalmy, poda alumnom wzór, jak ci mają resztę psalmów interpretować.

7. Odnośnie do nowego Testamentu ma pokrótce a jasno pouczyć, jakie są cechy charakterystyczne każdej z 4-ch Ewangelij i jak wykazać ich autentyczność; zarazem ma przedstawić całość nauk, zawartych w Ewangeliach, listach i innych księgach N. T.

8. Szczególną uwagę zwróci na oświetlenie tych miejsc w obydwóch testamentach, które się odnoszą do nauki chrześcijańskiej, wiary i obyczajów.

9. Zawsze, ale zwłaszcza przy objaśnianiu Now. Test. winien pamiętać, że przez swoje wykłady tych kształci, którzy później słowem i przykładem mają lud sobie powierzony prowadzić do żywota wiecznego. Dlatego staraniem jego będzie pouczyć, w czasie wykładów, lewitów, jaki jest najlepszy sposób głoszenia Ewangelii; także będzie się starał przy okazyi zachęcać alumnów do gorliwego spełniania przykazań Chrystusa i Apostołów.

10. Ci alumni, którzy budzą większe nadzieje, mają się uczyć języka hebrajskiego, greckiego, a także, o ile to możliwem, innych semickich językow, jak syryjskiego, arabskiego. „Dla doktorów Pisma św. jest koniecznem, a i dla wszystkich teologów przyda się, znać te języki, w których kanoniczne księgi zostały pierwotnie przez hagiografów spisane, i najlepiej będzie, jeśli studyum tych języków ci alumni będą uprawiać, którzy aspirują na akademickie stopnie. Trzeba się o to starać, aby we wszystkich akademiach istniały katedry starożytnych języków a zwłaszcza semickich“ (Encyklika Providentissimus).

11. W seminaryach, z prawem udzielania stopni akademickich, trzeba pomnożyć liczbę godzin wykładowych dla Pisma św. i dlatego ogólne jak i szczegółowe

kwestye muszą być głębiej traktowane, jak i archeologii bibiblijnej, geografii, chronologii, historycznej exegezie musi być więcej czasu poświęcone.

12. Szczególną troskę zwrócić na to trzeba, aby zdolni alumni promowowani byli, po zadośćuczynieniu przepisom biblijnej komisyi, do stopni akademickich z Pisma św. To się przyczyni do wykształcenia zdolnych profesorów Pisma św. po seminaryach.

13. Doktor Pisma św. będzie sobie uważał za święty obowiązek, nie odstąpić nigdy od ogólnej nauki i tradycyi Kościoła, nawet w najdrobniejszych szczegółach: oczywiście spożytkuje rzetelne postępy na polu tej wiedzy, jednak pominie zarozumiałe elukubracye nowatorów; zarazem tylko te kwestye uwzględni przy wykładzie, które rzeczywiście służyć mogą do zrozumienia i obrony Pisma św.; w końcu dostosuje sposób nauczania do tych pełnych mądrości norm, które się zawierają w encyklice Providentissimus.

14. Alumni muszą to, coby nie dostawało wykładom szkolnym, a do zdobycia wiedzy biblijnej było potrzebne, prywatną pilnością uzupełnić. Ponieważ profesor z braku czasu nie podoła całe Pismo św. szczegółowo wyłożyć, muszą sami alumni prywatnie, codziennie poświęcić nieco czasu na uważne czytanie Starego i Nowego Testamentu; najpraktyczniej będzie używać przytem krótkiego komentarza, któryby dobrze ciemniejsze i trudniejsze miejsca objaśniał.

15. Alumni mają z Pisma św., tak jak i z innych działów teologii zdawać egzamin, zanim na wyższe kursa przejdą i do święceń zostaną przypuszczeni.

16. We wszystkich akademiach kandydat na doktorat teologii winien umieć odpowiedzieć na pytania, odnoszące się do historycznej i krytycznej introdukcyi i egzegezy, jakoteż pracą piśmienną udowodnić, że posiada dostateczną znajomość interpretacyi i języków hebrajskiego i greckiego.

17. Oddających się studyom Pisma św. trzeba zachęcać, aby oprócz exegetów czytali także dobrych autorów, którzy traktują o przedmiotach w związku ze studyum biblijnem zostających, jako to: historyę obydwóch testamentów, życie Chrystusa Pana, Apostołów, podróże i pielgrzymki do kraju św.; z tych dzieł łatwo przyswoją sobie gruntowne wiadomości biblijnych miejsc i zwyczajów.

18. W tym celu według możności trzeba się starać, żeby w każdem seminaryum założono biblioteczkę, gdzieby alumni znaleźli wspomniane dzieła.

Tego chcemy i to nakazujemy, a wszystko, coby się tym rozporządzeniom sprzeciwiało, kasujemy, jako nie mające odtąd żadnego znaczenia.

Dan w Rzymie u św. Piotra 27. marca 1906. w trzecim roku Naszego Pontyfikatu.

A. Kard. Macchi.

Sprawozdanie Konferencyi św. Wincentego à Paulo w Bochni za r. 1905.

Członków czynnych 21. Człoków honor. 6. Odwiedzano z końcem roku rodzin 30. Wspierano uczniów gimn. 6. Opiekowano się 1 sierotą w terminie.

Przychód. Tajne wkładki tygodniowe 960 kor. 94 h. Od członków honor. i od dobrodziejów 1306 k. 10 h. Z puszek 518 k. 45 h. Z datków noworocznych 70 kor.

Kwesta W. tygodniowa 121 k. 26 h. Kwesta w Dzień Zaduszny 163 k. 63 h. Pozostałość kasowa z roku 1904. 886 k. 94 h. *Suma przychodu:* 4029 k. 32 h.

Rozchód. Na chleb, kaszę, mięso, opał i odzież 1875 k. 11 h. Czynsz za mieszkania 66 k. Dla „rannych i głodnych" w Królestwie Pol. 20 kor. Na pogrzeby 20 k. Na tablicę pamiątkową w kościele dla śp. A. L. Serafińskiego 100 k. Dla młodzieży szkolnej na odzież i przybory naukowe 268 k. 48 h. Dla Sióstr Felicyanek w ochronce 80 k. Dla Szarytek w szpitalu na utrzymanie kaplicy 80 k. Na wydawnictwo miesięcznika „Miłosierdzie" 40 kor. Na Świętopietrze za 3 lata 30 k. Dla Rady wyższej 20 k. Wydatki kancelaryjne 4 k. *Suma rozchodu:* 2603 k. 59 h. Pozostało 1423 k. 73 h.

Mutationes inter Vener. Clerum.

Translati: R. Martinus Zuziak e Nagoszyn ad Przydonica — R. Michaël Leżoń e Pogórska wola ad Kamionka mała — R. Ignatius Mordarski e Przydonica ad Pogórska wola — R. Franciscus Borowiecki ex Ochotnica ad Nagoszyn — R. Stephanus Tabaszewski e Kamionka mała ad Ochotnica. — R. Joannes Kowal e Baranów ad Skrzyszów cum resid. in Wola Rzendzińska — R Michaël Januś e Wola Rzędzińska ad Pogórska Wola — R. Ludovicus Czapieński e Radłów ad Trzciana — R. Joannes Prokopek e Wierzchosławice ad Przyszowa — R. Andreas Drobot e Trzciana ad Wierzchosławice — R. Franciscus Borowiecki e Nagoszyn ad Chełm — R. Blasius Potoczek e Chełm ad Nagoszyn — R. Andreas Jaroch e Tuchów ad Baranów — R. Ludovicus Leśny e Conv. PP. Cistercensium Ciricii nominatus Administrator in Kasina wielka. — R. Ignatius Mordarski emigravit Americam.

Z KONSYSTORZA BISKUPIEGO.

W Tarnowie, dnia 22. czerwca 1906.

† LEON
BISKUP.

X. Władysław Chendyński
Kanclerz.

Nakładem Kleru dyecezalnego. Drukiem Józefa Styrny w Tarnowie.